

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 38

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

28 de septiembre — 28. septembra 1989

Kje se mišljenje ni spremenilo

DRAGA 89

Posebni poročevalec „Economista“, ki je nedavno obiskal razne dežele Vzhodne Evrope — med temi tudi Jugoslavijo — je za to revijo pripravil obširno analizo o trenutnem ekonomskem in političnem stanju v teh deželah in se v krajšem sestavku dotaknil tudi razmer v Jugoslaviji. Ker so njegova odkritja in ugotovitve predolge, da bi jih v celoti prevajal (bilo bi potrebno), sem se omejil zgolj na njegovo gledanje na položaj v Jugoslaviji. Vsem, ki se zanimate za razvoj v vzhodno-evropskih deželah v teh usodnih trenutkih človeške zgodovine, pa priporočam, da preberete to skrbno pripravljeno in realistično prikazano analizo sedanjega stanja v Vzhodni Evropi, ki jo je revija „Economist“ prinesla v svoji številki od 12. avgusta 1989 na 15 straneh.

O jugoslovanskih razmerah poročevalec takole piše:

„Druge vzhodno-evropske dežele niso v stanju, da bi se primerjale s Poljsko in Madžarsko. Ena iz napol dobrega razloga, druge iz številnih slabih razlogov. Napol dober razlog ima Jugoslavija, kjer precej liberalna komunistična partija vodi eno najohlapnejših federacij na svetu. Ohlapnost pa pomeni težave.

Različni narodi, zbrani skupaj pod imenom Jugoslavije — Srbi, Hrvati, Slovenci, Makedonci in dve vrsti Muslimanov — imajo težave živeti drug ob drugem, tako da Jugoslavija v ekonomskem oziru komaj še eksistira.

Beograjska centralna banka ne more več kontrolirati dobavo denarja in centralna vlada je odgovorna za manj kot eno tretjino javne potrošnje. Med tem ko gre čas svojo pot naprej, stvari postajajo vse bolj ohlapne. Med jugoslovanskimi republikami je manj trgovanja kot ga je bilo l. 1970; manj podjetij ima podružnice izven meja svojih republik; prekomejne investicije so malenkostne. Razpadanje javnega sektorja je šlo tako daleč, da mnoga „samoupravna“ podjetja zdaj svojih načrtovanj ne vodijo več niti z Beogradom niti z vladnim zastopstvom ostalih jugoslovanskih republik, temveč le z okrajnimi partijskimi šefi.

Jugoslovanski komunisti se sklicujejo v teh okoliščinah, da bi vsak nagib k večstrankarskemu sistemu pomenilo politični razpad. Vsaka re-

publika bi prišla na dan s svojo popularno stranko; te stranke bi predstavljale številne majhne Osvobodilne fronte; centrifugalizem bi zmagal. Petim manjšim nemunističnim gibanjem je bilo dovoljeno eksistirati v Sloveniji in enemu na Hrvaškem. Toda tudi v teh tolerantnih severnih republikah se komunisti bojijo pluralizma. Srbi upajo, da bo Slobodan Milošević kmalu prevzel oblast nad vso deželo. Tako bo nacionalizem postal opravičilo za nadaljevanje enopartijskega sistema.

To bo vzpostavilo meje nadaljnjim ekonomskim reformam. Nekateri jugoslovanski komunisti imajo spekulantske ideje, kako urediti javni sektor in izpeljati prehod v privatno lastništvo. Toda partija, ki hoče ohraniti svoj monopol, ni pripravljena te ideje praktično izvesti. Kar je še slabše, Jugoslavija ni pripravljena pri „koreninah in vejah“ ocenjevati svoj položaj, ki bi iz federacije nekaj napravila. Vprašanja, ki bi se jih moralo vprašati, so: kakšna konstitucija bi te narode držala skupaj? Ali je vredno te narode še držati skupaj? — ta vprašanja pa verjetno ne bodo vprašana in odgovorjena v udobnih klubih sedanje politične strukture.“

Tako poročevalec Economist. Vidno je torej, da si v današnji Jugoslaviji komunisti ne prizadevajo resno, da bi rešili problem nezadovoljstva, ekonomske stagnacije in medrepubliških razprtij. Izgleda, da se Slobodan Milošević poslužuje starega reka: Razdvoji in vladaj! V razprtijah navadno močna roka vselej prevlada in na to Milošević računa. Za Jugoslavijo, če hoče ostati še federacija v komunističnem okviru, je edino izhodišče ponovna stalinistična ali titoistična diktatura. Na Kitajskem se je to vsaj začasno izkazalo za uspešno, čas pa bo slej ali prej pomedel tudi s temi ostanki revolucije in z nasilnim vladanjem. Nacionalizem v posameznih jugoslovanskih republikah je postal že tako močan, da so pripravljene odpovedati se federaciji in zato tudi Miloševiću ne bo uspelo rešiti Jugoslavijo kot državo. Za nas Slovence se pri razpadu Titove Jugoslavije nudi izredna prilika, da se popolnoma osamosvojimo in okličemo svojo lastno državo Slovenijo, ki bi bila za Ka-

rantanijo prva suverena, samostojna in neodvisna država Slovencev ob zaključku krvavega in prosvetljenega dvajsetega stoletja. Uresničile bi se naše stoletne želje in vsi naši boji za slovensko svobodo bi bili plačani! Zaživeli bi v novo dobo vsesplošnega evropskega napredka, za katerega je bil naš narod prikrajsan v času stalinizma in titoizma in sedaj zgolj še od partijskih birokratov, ki se oklepajo oblasti in katere ne izpuste iz rok, ne iz kakšne ideološke uverjenosti (ta je že zdavnaj zamrla), pač pa iz popolnoma egoističnih nagibov, katerim pri-tekajo vsi privilegiji vladujoče kaste. Milovan Djilas ni zastoj ime-noval to vladujočo kasto „Novi raz-red“.

Kot se naši komunisti niso borili v opevajoči NOB za „narod“ in „svobodo“ (razen iskrenih rodoljubov, ki so se tej borbi pridružili), se tudi danes komunistom ne gre za „narod, svobodo in demokracijo“, pač pa za nadaljnji partijski monopol, predvsem pa za njihove zadnjice, ki so si jih udobno namestili na oblasti po zmagi svoje revolucije. Zanje revolucija še vedno traja. Še vedno jo živijo in uganjajo, ker bi sicer že zdavnaj propadli.

Po vsem tem pa je danes vidno, da je revolucija končana, da je „kaput“, opravljena in propadla. Narodom Jugoslavije ni prinesla tega, kar so obljubljali in pričakovali. Namesto raja na zemlji jim je prinesla pekel; uničevanje življenj, ječe, nesvobodo, politično nasilje in gospodarsko propast. Zato se številni nekdanji partizanski borci upravičeno danes sprašujejo: Ali smo se za to borili?

Ni še prepozno! Slovenski narod ima v sebi še toliko zdravih moči in moralnih sil, da se bo otresel tudi te rdeče kuge v tem obdobju naše narodne zgodovine in stopil nazaj na začrtano pot krščanstva, resnične svobode in demokracije, in se tako uvrstil med ostale svobodne in demokratske, krščanske in civilizirane narode Evrope.

Otmar Mauer

Slovenski predsednik Jugoslavije

Letošnjega maja je večina jugoslovanskih republik volilo svojega zastopnika za državno zastopstvo. Tudi vodstvo zvezne partije so prevzele nove osebe. Zaradi mnogih spornih točk v sedanji jugoslovanski državi se zunanji opazovalci že vprašujejo, če imajo novoizvoljeni člani glavnega državnega organa tudi potrebno avtoriteto, da bodo lahko obvladali težavni položaj jugoslovanskega stanja.

Zato so sedaj vsi pogledi usmerjeni na republiko Slovenijo, katere novi zastopnik — ki nadomestuje Staneta Dolanca — je po jugoslovanski ustavi zasedel mesto državnega predsednika in istočasno tudi mesto glavnega poveljnika vojaških sil. Za to mesto je slovenska partija najprej namenila predsednika slovenske gospodarske zbornice. Marka Bulca. Zmagal pa je 39-letni Janez Drnovšek, ki je doktor gospodarskih ved in izvedenec v mednarodnih finančnih vprašanjih. Tudi sami Slovenci so bili presenečeni, ko so zvedeli za izid volitev, na katerih je Drnovšek zmagal s 56%. Ker je slovenski parlament upošteval izid, je torej Drnovšek zastopnik slovenske republike v jugoslovanskem državnem predststvu in kot že omenjeno — po rotativni zamenjavi — državni predsednik Jugoslavije. Inozemski časnikarji opazujejo njegovo

Izražena je bila bojazen, da bo spričo dokajšnje odprtosti doma, poseben v tisku, Draga zgubila številno občinstvo še posebej iz Slovenije dokazuje, da veljava in pomen Drage ostaja.

Organizatorji so imeli težave z dežjem. Prvo predavanje je bilo na prostem, ostala so bila v Finžgarjevem domu, kjer pa je našlo mesto komaj polovico poslušateljev. Glavni vodja Drage je bil Sergij Pahor.

Prvo besedo je dobil prof. zgodovine Tomaž Simčič iz Trsta. V zgoščenih besedah je podal potek zgodovine manjšine v prvih desetletjih po koncu druge svetovne vojne. Brez omiljenja je podal podrobnosti ne samo oviranja lastnega političnega nastopa po ljubljanskemu režimu, ampak tudi zapovedan bojkot vsakega sodelovanja z zavezniki. To se je zelo maščevalo kasneje, ko iz obdobja 45/50 nismo izvlekli nobenih pozicij, služb, ki so nam jih ponujali po zaveznikih. Zaukazana politična linija partije „vse ali nič“ je bila porazna.

Povsem drugo stališče je zavzel univ. prof. Ivan Verž iz Trsta. On je svetoval namesto ostrih ideoloških nasprotij in politike le dialog. Precej podobno liniji „zdravih sil“ v matici, ki tako dobrohotno svetujejo razvoj v posebno vrsto demokracije brez strankarskih in ideoloških bojev. Nasilje partije v letih 1941/46 je prof. Verž skušal ublažiti, češ v Grčiji, Italiji, Spaniji je bilo povsem tako kot v SFRJ, samo zmagovalac je bil različen. Zanj da ni važno ali je žrtev 12.000 (Kočevski Rog) ali 1, nj pa šel v načelne odnose posameznih gibanj, strank, organizacij do nasilja.

V debati je prof. A. Rebula odločno odklonil izenačenje katoliške, krščanske politične taktike in načina konfrontacije z nasiljem levičarskih gibanj. Pisatelj Boris Pahor je argumentiral danes zelo aktualno temo, množične izvensodne likvidacije v maju in juniju 1945 na Primorskem. Kriva naj bi bila revolucija, ne pa slovenska narodna skupina. A Pahor na žalost ni bil izčrpen, da bi naštel vse odgovorne faktorje, ki so sloven-

sko revolucijo pomagali ustvarjati, tu je mišljena OF in vsi njeni člani. Kako strašno škoduje z vidika teh množičnih likvidacij identifikacija naše manjšine z revolucijo!

V soboto, 2. septembra, je sledilo predavanje dr. Staneta Baha iz Toronta „O problemih in rešitvah v multikulturalnih družbah“. V malo predolgem predavanju je izčrpno podal primer zgledega kanadskega posega v to področje. Debata je bila izčrpna, zanimiva in je v glavnem segala na področje odnosov do priseljencev v Sloveniji.

Zadnji dan se je pričel z mašo, vodeno po p. Marku Rupniku, ki je imel krasen nagovor, navezan na Drago in njenim poslanstvom.

Sledilo je najbolj aktualno in pričakovano predavanje dr. Branka Rozmana: „Vizje in meje narodne sprave“. Predavanje je bilo stvarno in objektivno. Dr. B. Rozman je za vsako perečo temo konfrontacije iz onih let podal teze obeh nasprotnikov, le redko je postavljaj svoje teze. Posebno pozornost je posvetil dobi partijskega terorja od julija 1941 do julija 1942, ko še nihče ni niti pomislil na kako nasprotovanje ali celo obrambo.

Citiral je npr. Josipa Vidmarja, ki je o spravi povedal, da je izenačitev partizanov in domobrancev ali obeh taborov „klerikalna zadeva“, zanj nesprejemljiva. V teku debate je padla zanimiva izpoved pisatelja Borisa Pahorja, da on na komemoracijo na Žalah ni šel, ker bi se morali počastiti obe strani. Komentar: kaj pa vsakoletne komemoracije v Sloveniji in zamejstvu pri 6000 spomenikih z rdečo zvezdo?

Predavatelj si je postavil vprašanje, ali je sprava sploh možna ali že možna. Za spravo je postavil izhodišča: ugotoviti vso resnico, popraviti vse krivice, prenehati z ne-enakostjo, to zadnje je seveda pogojeno na politično demokracijo. Postavil je vprašanja krivde voditeljev!

Narodno izdajstvo, to obrabljeno tezo KPS in sopotnikov je odločno odbil in ugotovil, da to floskulo uporabljajo celo nekateri današnji opozicionalci.

Kot je bilo pričakovati, je bila debata obširna in živahna. Opaženi so bili Viktor Blažič, dr. Peter Klopčič, sodnik Franc Miklavčič, dr. J. Koče in z zadnjo besedo pisatelj Boris Pahor, ki pa je glede Kočeka prvi dopustil „rečimo, da je vedel za pokol, bil pa je prvi iz ekipe NOB, ki je priznal“.

Po predavanju in debati je ostal neprijeten občutek, da prodora v spravi še dolgo ne bo. Manjkal je glavni akter: KPS. Prisotni sopotniki v OF, „razočarani“ partizani so pa še vedno ujeti v mitu NOB in „madežu tujega orožja“. Popolnoma so predvajali kaseto komemoracije na Žalah. Silno globoki, pretresujoči govori, recitacije in pesem Lipa zelenela je... Kot mrzel tuš pa med govori opomba: „sprejeli so mež tujca, to dejstvo in madež ostane“ In to kljub izgovorjenemu stavku med komemoracijo: „mrtve spoštovati in ne sramotiti“. Povsem nerazumljivo, ko je vendar glavni organizator kranjski advokat Stanislav Klep v Dragi in drugod ponovno izjavil, da izdajstva ni bilo, in je celo v tem smislu citiral uradnega zgodovinarja revolucije prof. M. Mikuža.

Univ. prof. France Bučar je v predavanju Slovenija med Evropo in Balkanom analiziral prvo Jugoslavijo. Bil je preoster, ker ji ni dal možnosti preživetja, še posebej, ko ni nakazal nobene druge opcije za leto 1918. Za partijo pravi, da ne odstopa od oblasti niti za korak, v nomenklaturi vlada miselna in moralna praznina. Analiziral je tri politične faktorje: vladajoči v Belem

Po FAZ povzela D-ova.

(Nad. na 2. str.)

SLOVENIJA SE ODLOČA

Tik pred zaključkom lista smo lahko brali v argentinskih dnevnikih zadnje novice iz Slovenije, ki so pod velikimi naslovi obveščale bralce, da je Slovenija proglasila svojo pravico do odcepitve.

Kot poroča agencija Reuter, so zadržili voditelji Zveze komunistov Slovenije, med njimi Ciril Ribičič, ki se sicer uvršča med „ortodoksne“ komuniste, da bo v sredo 27. slovenska skupščina dokončno sprejela zadnje spremembe ustave Republike Slovenije, v kateri je najvažnejši popravek prvega člena, ki zatrjuje, da je Slovenija suverena in da ima pravico do odcepitve od Jugoslavije, če to sprejme ljudski referendum.

Sicer moramo še enkrat poudariti, da so ustava in tudi zadnje spremembe še vedno popolnoma komunistične. Vendar je v zadnjem času na zahtevo ljudstva dan poseben poudarek na suverenosti Slovenije in s tem v zvezi tudi možnost odcepitve, kar je sedaj tudi izraženo v ustavi.

A jugoslovansko vodstvo tega ne more mirno sprejeti. Najprej je že v lanski spremembi jugoslovanske ustave izločilo iz amandmajev stavek o suverenosti ali odcepitvi, češ „da je itak jasna ta pravica“. A sedaj se je pokazalo, da le ni tako jasno, ozi-

roma, kot poročajo današnji časopisi, je jugoslovanski CK sklical v Beogradu sejo, na kateri bodo analizirali to slovensko odločitev. Slovenci so to sejo bojkotirali. Jugoslovansko predsedstvo je jasno izjavilo, da ne bodo dopustili, da bi Slovenija odobrila ustavne amandmaje, ki bi se upirali centralni vladi. Dejali so, da so „trdno odločeni vztrajati pri utrditvi življenjskih funkcij države po vsej državi“.

Vedeti moramo, da ima predsedstvo države oblast nad vojsko in tudi lahko proglasi izredno stanje v kaki republici.

Kot vse kaže, je samo odločitev Slovenije, da si zadrži pravico izstopa iz Jugoslavije (zaenkrat še sploh ni govora o realnem izstopu) povzročilo ostro nasprotstvo centrale, ki je seveda pod prevlado centralističnih sil.

In kaj bo naredil Drnovšek, predsednik predsedstva države, Slovenec? Bo on poslal vojsko v Slovenijo? Bo slovenska partija zadnji trenutek skrla glavo in pristala na centralni pritisk, ker bi bil drugače komunistem ogrožen v vsej državi, pa tudi v Sloveniji? Bodo bolj komunisti kot Slovenci?

Čudovit koncert

V soboto, 2. septembra 1989, je v okviru poletnih koncertov cerkvene glasbe v celovski stolnici pela Bernarda Fink-Inzko. Naša rojakinja iz Argentine je s tem koncertom potrdila, da se v mednarodnem svetu ne uveljavlja zastoj kot priznana interpretka zahtevne glasbene literature.

Koncert je obsegal literaturo od 17. stoletja (Samuel Scheidt, Isaak Posch) preko Torellija, Milhauda, Nepomuka Davida, Antona Brucknerja do danes (Max Reger, Franz Schmidt) in Bernarda Fink-Inzko je ta veliki razpon mojstrsko obvladala s svojim imponantnim glasom, dovršeno tehniko in gibčnostjo ter iz-

raznostjo glasu, da je vse zvenelo in izzvenelo lahko in občuteno, brez najmanjšega sledu negotovosti v interpretaciji in podajanju.

Bernardo Fink-Inzko je odlično spremljal na orglah celovski organist dr. Franz Karl Prassl.

Bil je to čudovit glasbeni večer v prav tako svojstvenem okviru stolnice. Dr. Karl Prassl je Našemu tedniku dejal, da je ta koncert bil nedvomno višek celotne poletne koncertne ponudbe v stolnici, in to predvsem po zaslugi pevke Bernarde Fink-Inzko.

-wafra-
Naš tednik
Celovec; 8. septembra

DRAGA 89

(Nad s 1. str.)

gradu, slovenska javnost in slovenska partija, ki se kot izpostava centralne dosledno izneveri slovenskim interesom v važnih zadevah. Alternativna gibanja, v današnji začetni fazi, brez denarja, tiska, samostojnosti, so zaenkrat samo okrasek "demokracije" partije. Potrebna je popolna rekonstrukcija Jugoslavije. Prišel je do zaključka, da bi partija v eventualnih svobodnih volitvah dobla veliko večino brez večjega napora! Bučar ta uspeh partije zagovarja, ker bi zmaga opozicije bila pretvegana, povzročila bi kaos. Konstruktiven je bil predavatelj v toliko, da je pozval javnost k delu; samo naše delo nas bo rešilo, molk je najslabši, podpisujte Majniško deklaracijo! V debati so pozdravili prisotne najvažnejši predstavniki alternativcev: dr. Hubert Požarnik in dr. Dimitrij Rupel od SDZ, Oman od Kmečke zveze in še predstavnik Krščanskega gibanja. Skoraj celo predavanje pa je imel dr. Mate Rošman iz ZDA. Podal je zgodovino Slovenskega državnega gibanja, pozdravil je alternativce, ni pa omenil konsenzusa SPE glede slovenske suverenosti. Vse je pozval, vključno partijo, k delu za suvereno slovensko državo.

Vinko Ošlak iz Celovca je javil, da obstaja odbor, ki naj bi ustanovil Slovenski svetovni kongres z namenom: povezati in dvigniti slovensko zavest, kulturo in gospodarstvo; delovati za slovensko suverenost in državo; podpreti preganjane Slovence; gojiti stike na mednarodni ravni. Poudaril je, da mora organizacija potekati paralelno in neodvisno od Ljubljane s sedežem nekje izven Slovenije.

venije. Prvo večje zborovanje te organizacije naj bi bilo ob priliki drugoletne Drage.

Slovenija je bila prisotna številčno, kup uradnih in privatnih fotografov, časnikarjev, vse zelo pestro in odprto. Kot da bi časi pritiska minili za vedno.

dr. Peter Urbanc

Slovensko ime v Argentini

Ko smo Slovenci prišli v Argentino, se nismo zaprli samo vase v geto, kot bi radi nekateri, ampak smo v nekaterih pogledih zaorali globoko tudi v argentinsko stvarnost.

Po eni strani so v tem prednjačili gorniki in športniki. Vrsta gorá nosi slovenska imena; plezalci in športniki, predvsem na smučeh, so znana imena med argentinskimi prvaki.

Po drugi strani pa je tudi slovenska duhovščina tudi stopila v osrčje tukajšnjega dela. Le malo se jih posveča slovenskemu dušnemu pastirstvu, pa še ti ne ekskluzivno. Drugi pa so odšli predvsem v notranjost Argentine in se tam posvetili svojim župljanom. Imena kot Hladnik, Pernišek, Glavač itd. bodo ostala za vedno utelešena v njih pionirskem delu.

Tem se je sedaj pridružilo novo ime. Pokojni duhovnik Janez Urbanč je odšel na sever Tucumana, v mesto Trancas, kjer je župnikoval dolgo vrsto let in vtisnil svoj pečat v mesto. Ko je pred leti umrl, so poimenovali mestno ulico v spomin po njem.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mistr

Je mogoče govoriti o „zunanjepolitičnem poklicu“ argentinske vodilne skupine? Težko je to vprašanje. Res je, da je naša država dejansko oddaljena od velikih svetovnih središč. In tudi je res, da na splošno veliki svetovni problemi ne zanimajo normalnega argentinskega državljanina. Ni tu zaznati privlačnosti ne za velike ideološke struje modernega sveta, ne za politično vojaške dogodke, ki so prave poslaščice za prebivalce severne poloble. Provincionalizem? Nikakor ne; skoraj bi dejal, da prav fizična razdalja podarja isto prepotrebno perspektivo, s katero dogodki zadobivajo pravo važnost in opazovalec globoko spozna, da „ni vse zlato, kar se svetli“, kot ni vse negativno, čeprav preveč ne blesti.

OFENZIVA NA SEVERU

Prav zato tudi ne moremo zanikati, da marsikateri zastopnik argentinske politične dirigence kaže pravi poklic za poseganje v svetovne dogodke. V preteklosti je argentinski zunanji minister prejel Nobelovo nagrado za mir vsled posega v vojno med sosedbi. Perón je po svoje skušal organizirati neke vrste „tretjo strujo“ med svetovnima blokoma.

Sedaj pa posnemamo po tucumanskem časopisu La Gaceta (25. avgusta), da so poimenovali po njem tudi novo osnovno šolo v Trancas: Escuela No. 331, Juan Urbanc. Dan poprej so jo svečano ustanovili počeni z mašo, branjem ustanovnih dekretov, blagoslovitvijo zastav in govori župana, direktorice in drugih.

Ta šola zaenkrat deluje v mestni hiši, a pripravlja se tudi novo poslopje zanje. Brat pokojnega župnika Lojze Urbanč je v ta namen daroval šoli hektar zemlje, na kateri bodo zgradili novo šolsko poslopje. Lojze Urbanč je v mestu znan kot umen kmetovalec, njegova sinova pa sta duhovnika: Franci deluje na fari, Lojze pa je po nekajletnem študiju v Rimu postal profesor za svetopisno v tucumanskem semenišču. Obenem se posvečata tudi maloštevilnim Slovincem v provinci.

Veseli smo, da je s to počastitvijo pokojnega župnika Janeza Urbanč spet zaslovelo slovensko ime, ki bo še dolgo let pričalo o požrtvovalnosti in delu Slovencev v Argentini.

Ruski disident A. Almarik je v knjigi l. 1970 napovedal razkroj Sovjetske zveze v letu 1984; sedaj izgleda, da Sovjetska živi danes v pričakovanju velikih sprememb.

Vpliv demokratičnih strank v satelitskih državah vedno narašča. Madžarska opozicijska stranka je pretekli teden dosegla nadkomunisti novo volitveno zmago. AP je poročala o važnem srečanju predstavnikov demokratičnih strank v baltičnih državah o bodočih odnosih med narodnimi večinami in ruskimi manjšinami.

Težko si je zamišljati Združene evropske države brez avtentične ureditve Srednje in Jugovzhodne Evrope s protinaravnim vzdrževanjem držav, ki jih podpira sovjetska diplomacija in ruska vojna moč. Sporazum med ZDA in Sovjetijo za gospodarsko povezavo je za svetovni mir važen, zlasti za Evropo, če pa je jamstvo, da Zahod želi osvoboditi področja, ki jih je sovjetski imperializem podvrnil svoji oblasti, je drugo vprašanje.

Evropski prostor od Baltika do Jadrana — med nemškimi in ruskim svetom — predstavlja obrambno področje krščanske kulture in civilizacije. Narodi na tem področju ne bodo prenehali biti integralni del evropske zveze, dokler imajo zaupanje vase in v velike moralne vrednote, ki so jih branili stoletja.

Nujno je, da Zahod preuči krivice

Alfonsin je bil bolj uspešen v zunanji politiki kot v notranji, in njegov prestiž v svetu je bil večji kot doma.

Kaj pa Menem? Izgleda, da v tem smislu skuša doseči in še preseči svojega prednika. Ko je pohitel na zasedanje neuvrščene v Beogradu, se je ponudil za posredovalca v težkih vojnih zadevah Bližnjega vzhoda. S svojo „izkaznico“ potomca Arabcev je vztrajal, in še vztraja, da je poklican za veliko nalogo sprave med brati, bratrci in sosedbi razburkane področja.

Te dni pa je pohitel v ZDA, in med drugim govoril pred skupščino Organizacije Združenih narodov. Povedal pravzaprav ni nič novega. Vsaj za nas ne. Morda je predstavnik države sveta zanimal (kot trdijo časnikarska poročila) njegov svojevrsten slog. Zanimal poziv skupnega nastopa proti revščini, lakoti in zaostalosti. Predlogi latinskoameriške integracije in tudi apelacija za vestno postopanje glede ekologije. Pa še dvoje konukretnih izjav: napor glede vzpostavitve mirnih odnosov z Anglijo; in pa ponudba, da argentinska država pošlje vojaške oddelke v Kolumbijo, da sodelujejo v boju proti narkotrafikantom.

V omenjenih dveh potezah (mirovna misija na Bližnjem vzhodu in vojaška udeležba v Kolumbiji) je videti napor sedanjega predsednika, da bi Argentina res bila udeležena v svetovnem delovanju in zadobila nazaj v zadnjih letih zapravljeni prestiž.

Seveda je obisk v ZDA treba gledati tudi v drugi luči. Politično je velik napor, da se dokončno uglati stiki z Washingtonom. K temu bo pripomogel sestanek s predsednikom Bushom. Še bolj pa bo pripomogla izpoved predsednika Menema, da se zaveda, da latinska Amerika ne more predstavljati za ZDA nikake prvomestne skrbi. Torej znova poteza „realpolitike“, ki je značilna v začetni dobi sedanje vlade.

Prav tako je nemogoče zanikati gospodarsko plat tega obiska. Menem se dobro zaveda, da njegova figura vsaj do pred kratkim ni bila poznana, še manj pa priljubljena v ZDA. Za ves njegov program je bistveno potrebno, da iz severa pride pomoč v obliki prepotrebnih kapitalov. Zato je pozitivno omeniti sestanek s slavnim bančnikom Davidom Rockefellerjem, in nato razgovor s kakimi 300 podjetniki vseh možnih dejavnosti. Argentina na široko odpira vrata. Mnogi se ozirajo skozi nje, seveda zaenkrat še z nezaupanjem. Ta stvar zahteva časa.

in njene vzroke za usodo narodov v Srednji in Jugovzhodni Evropi. Za edino Evropo je potrebno podpirati boj vseh narodov za svobodo. Svobodni svet upa, da bodo zahodne velenile pripomogle do svobode vsaj toliko, kolikor so dejansko podpirale njihovo suženjstvo. Za obnovo svobode in neodvisnosti teh narodov mora biti obnovljeno evropsko ravnotežje. Evropa je v pričakovanju velikih sprememb.

Ob zaključku lista dopolnjujemo poročilo o zadnjih dogodkih v Moskvi. Gorbačov je odstranil iz politbiroja 5 vidnih konservativcev: bivšega vodjo KGB V. Čebrikova, Vl. Čerbitskega (Ukrajina), V. Mikonova, N. Talyzina in J. Solovjova in napovedal predčasno zborovanje poslanske zbornice, ki bo volila eno tretjino novih članov OK.

Množični beg iz Vzhodne Nemčije so v DR in na Češkem povzročila številne proteste, v Avstriji, na Madžarskem in na Poljskem nasprotno odobravajo pomoč nemškim beguncem. Honneckerjeva vlada je ostro napadla novo politično organizacijo „Neues Forum“, njene voditelje pa proglasila kot protidržavne elemente. Napadla je tudi protestantsko Cerkev in ji prepovedala vsako politično vmešavanje.

Množična preseljevanja so odjeknila po vsem svetu in prišla ta teden na dnevni red zborovanja OZN.

USTAVA, LEVA IN DESNA

Pred odhodom v ZDA je predsednik slavnostno napovedal skorajšnje študije za spremembo argentinske ustave. O tem smo pisali že v zadnji številki našega lista. Omenimo torej danes le to, da je sam Menem trdovratno zanimal, da bi njegova vlada imela namen uvesti politično figuro ministrskega predsednika po italijanskem vzorcu. Predsedniška oblast naj ne bi trpela nikake okrnitve: Menem nima namena deliti svoje oblasti z nikomer. Druga, prav tako važna trditev je ta, da bodo skušali ukiniti ustavno podlago volilnim zbornicam. Volitve naj bodo direktne, in, če bi bilo potrebno, s sistemom druge runde. Tako naj bi preprečili zapletene postopke in obtožbe potvorb, kot ob priliki zadnje izvolitve senatorja v prestolnici.

Nekateri opazovalci vidijo v predloženih spremembah in zlasti v nakazanih linijah, precej podobnosti s posebnimi zakoni, ki jih je uvedla vojaška vlada predsednika Lanusseja, pa so potem zapadli ob ponovni povrnitvi v čisti ustavni sistem. Vsekakor bodo te spremembe pripomogle k bolj čistim odnosom v argentinskem političnem življenju. S tega vidika jih večina sprejema dobrodošlo.

Dobrodošel je bil tudi sklep, da obe bojujoči se skupini v sklopu Glavne delavske konfederacije CGT skupno organizirata kongres, na katerem naj se odloči bodoče vodstvo. Potem ko je Menem direktno posegel v sindikalno praskanje, je končno bil doležen skupen datum 10. oktobra, prav na sredi med prvotnimi datumi ene in druge stranke. A mnogi menijo, da je to največ, kar je mogel (in morda hotel) Menem doseči. Od tu naprej bo boj res krvav, kajti Ubaldini in njegova stranka nočejo za las odstopiti, medtem ko nasprotna stran besno zahteva samo Ubaldinijevo glavo.

No političnem polju pa največ pozornosti dobiva debata v vrstah liberalcev in konservativcev. Odkar se je Alsogaray in njegova „ožja družina“ dejansko zedinila z Menemovo vlado, je v stranki nastala huda debata. Duhovi so se ločili in vsak skuša prevladati nad drugim. Velik kamen spotike je bil prav izvolitev peronističnega kandidata za senatorja prestolnice — z glasovi liberalcev.

Od tu se pričinja nova doba, v katero aktivno posega senator iz Corrientesa, José Romero Feris. Spominimo se, da je ta svoj čas skušal organizirati široko liberalno fronto, ki je propadla vsled nestrpnosti Alsogaraya in pa pristupu številnih provincijskih strank k Federalni zvezi, ki je končno oddala glasove za Angeloza. Sedaj, ko se ta proradikalna povezava seseda v prah, je znova vstala deja široke federalne fronte na liberalno konservativni podlagi. A o tem kdaj drugič.

Velika pričakovanja

Bivši odstavljeni tajnik moskovskega OK Boris Jelcin, ki so ga v Moskvi na zadnjih volitvah množično izvolili za narodnega poslanca, se je na obisku v ZDA pred časnikarji navduševal za ameriško demokracijo kot edino rešitev gospodarskih in socialnih vprašanj v Sovjetski zvezi. Pred Svetom zunanjega ministristva je izjavil, „da Gorbačovu preostaja le še šest mesecev, da uredi državo, sicer bo začela revolucija od spodaj“. Sprejel ga je tudi predsednik Bush. Uradni glasnik kremelske vlade Gerasinov, je označil Jelcinove izjave kot njegovo osebno mnenje — ne pa ruske vlade.

Politični položaj v Srednji in Vzhodni Evropi je zamajal dosedanja tradicionalno enotnost Varšavskega pakta med nemškim narodom, v vsak dan večji utesnjenosti oživel željo po združitvi obeh Nemčij, na Madžarskem pa naraščajoče zahteve po neodvisnosti.

V času gradnje sramotnih zidov med nemškimi državama je po letu 1961 zapustilo Vzhodno Nemčijo 600.000 oseb, 250.000 je prekoračilo mejo v smrtni nevarnosti. Po statistiki se je v naslednjih letih zateklo v Zahodno Nemčijo toliko državljanov DDR, da število beguncev od leta 1945 do danes že presega 3 milijone. Zahodna Nemčija šteje 61 mi-

lijonov prebivalcev, med temi dva milijona beguncev in izgnancev iz sedanje poljske Šlezije in Sudeta ter 4,5 milijona tujcev, različnih narodnosti, ki so zaposleni v nemški industriji. Številčna primerjava s 16 milijoni DDR je vsekakor politično pomembna.

Obstoj DDR se je prvič zamajal l. 1953 ob krvavi berlinski vstaji proti komunistični vladi, nič manj l. 1956 ob madžarski revoluciji. Pred boljševiki, ki so revolucijo zadušili v krvi, je zbežalo iz DDR po prvi 331.000, po drugi 275.000 državljanov satelitske sovjetske Nemčije.

Politična napetost se je začela stopnjevati v letošnjih poletnih mesecih, ko so desetstičerji Nemci iz DDR izrabili počitnice in iskali zaščito v zahodnem nemškem poslanstvu v Budimpešti. Madžarska pomoč in prisrčno sprejemanje beguncev v Avstriji je vžgala v DDR klice pasivnega odpora in vznemirila Kremelj. Moskovska vlada je v istem času razpravljala o možnosti ustanovitve nove Volgske republike z državljanima nemškega porekla. Ali Moskva ne išče protitež, da pomiri tudi Ukrajince nemškega porekla? Že Lenin je dejal, če Moskva izgubi Ukrajino, Rusija izgubi glavo. V Ukrajini je tudi mnogo Poljakov, ki se želijo vrniti na Poljsko.

NOVICE IZ SLOVENIJE

LJUBLJANA — Vodnik po kmeti. Jah v italijanščini je izšel, da bi Italijani, ki se zelo zanimajo za kmečki turizem, boljše spoznali ponudbo na slovenski zemlji. Spisal ga je Efreim Tassinato, pobudo zanj pa je dala konfederacija kmetov iz Rima, kmečka zveza iz Trsta, združena zveza Slovenije in center za turistično propagando pri Gospodarski zbornici Slovenije.

MARIBOR — Šampinjone bo portoroška Droga, ki ima „temeljno organizacijo združenega dela“ Gosad v Središču ob Dravi, izvažala v Avstrijo. Pogodba je sklenjena za 2.700 ton rezanih šampinjonov letno. Za to pa bodo morali še poskrbeti za izboljšanje nekaterih naprav, kot je oprema za konzerviranje gob in sezidati novo skladišče embalaže.

GRIZE — Četrtrič so se zbrali slovenski citrarji. To pot jih je bilo že sto dvajset. Med mastopajočimi je bilo največ mladih izvajalcev. Citre so si začne čase spet odprle vrata v glasbene šole, zato že pripravljajo učbenik za igranje na citre.

LJUBLJANA — Zeleni Slovenije, ekološka zveza, s polno paro pripravljaja pobude, ki naj bi jih obravnavala republiška skupščina. Ker pa nimajo v njej še svojih predstavnikov, so poiskali med sedanjimi delegati somišljenike, ki bodo predstavili njihove projekte. Glavni projekti so: ustavitve načrtovanih melioracij in gradnje hidroelektrarne Golica v Avstriji, posredovanje Slovenije oz. Jugoslavije pri lokaciji sinhrotrona, ki ga italijanske oblasti hočejo postaviti pri Bazovici in pa pobuda, da bi Jugoslavija izstopila iz kroga jedrske energije. Zeleni Slovenije so imeli meseca julija skoraj tristo članov. dqi-jás

TRENTA, HALOZE — Dve naravni nesreči sta povzročili preplah in tudi škodo. V Trenti se je s pobočja Osojnika odtrgal skalnat plaz, ki se je ustavila ravno pred prenovljeno domačijo, preurejeno za kmečki turizem. Vsekakor pa nevarnost še ni mimo, saj se milijonu kubikov kamena more pridružiti še kakih tristo do štiristo, ki vise pod Osojnikom. V Halozah pa je veliko neurje povzročilo poplave, kot jih že dolgo ne pomnijo.

SLOVENSKA BISTRICA — Pesticide v podtalnici so našli v vzorcih iz bistriškega vodovoda. Alaklor in Prometrijn sta dosegla in presešla dovoljeno količino v pitni vodi, zato so oblasti prepovedale uživanje

vode in gasilci so poskrbeli, da so na štirinajstih krajih stale cisterne s pitno vodo.

LJUBLJANA — Z včlanjenjem v družbo Swift, ki vodi mrežo medbančnih računalniških komunikacij po svetu, je tudi Ljubljanska banka deležna prednosti, ki jih nudi računalniški prenos bančnih podatkov. Za včlanjenje je morala plačati okoli 25.000 dolarjev in s tem postala tudi lastnica ene delnice Swifta.

RADOVLJICA — Linhartova rojstna hiša je bila potrebna prenove. Zato so sedanji lastniki hiše obnovili streho in pročelje na svoje stroške, občina pa je prispevala za specialna dela, kot je obnova štukaturnih okrasov in reliefov. Hiša je seveda bila proglašena (sicer šele leta 1987) za kulturni spomenik.

ŠMARJE SAP-VIŠNJA GORA — Odsek avtoceste, dolg 12,2 kilometra, so odprli dobrih deset dni pred rokom. Ta odsek je le delček avtoceste bratstva in enotnosti, ki naj bi povezovala Jugoslavijo.

LJUBLJANA — Kriza in visoke cene avtomobilskih goriv so pripeljale porabnike do tega, da so v avtomobilske rezervoarje namesto dizelskega goriva nalivali kurilno olje, ki je precej cenejši. Največji dobilek naredijo predvsem avtoprevozniki-privatniki, ki lahko postavijo nižjo ceno za svoje prevoze, kot pa državna podjetja. Zato so eni predlagali, da bi vzeli dovoljenje za prevozništvo tistim, v čigar rezervoarjih bi našli kurilno olje, drugi pa, da bi izenačili ceno kurilnega in dizelskega olja. Kaže, da je drugi predlog enostavnejši, vendar bi njegova uveljavitev spet podnetila „požar“, saj je kurilno olje eden izmed možnih načinov ogrevanja stanovanj v mrzli zimi.

KAWASAKI, Jajonska — V mestnem muzeju so odprli razstavo grafik nagrajencev na ljubljanskih mednarodnih grafičnih bienalih v letih 1973-1988. Razstavljenih je 110 grafičnih stvaritev.

BLED — Cvetenje alg gre hudo na živce vsem, ki se ukvarjajo s turizmom okoli Bleda. Zato zelo prav pride čistilna ladja, ki lahko površinsko očisti vodo. Vendar pa še ni vse rešeno: oseba, ki je odgovorna za to delo, noče začeti čiščenja, dokler ne popravijo nekaterih napak blejske kanalizacije, saj zaradi njih pritekaajo v jezero tudi fekalije. So pač cvetke in „cvetke“.

LJUBLJANA — Azil za živali hoče sezidati Društvo proti mučenju živali že od leta 1985, a ima probleme, tako finančne kot prostorninske, saj do sedaj še ni uspelo dobiti prave lokacije. V azilu naj bi bilo prostora za 60-70 psov, mačk ali drugih zapuščenih živali.

LJUBLJANA — Radio Student je začel biti slišen ne samo Ljubljancanom ampak tudi v Mariboru. Na vsak način pa bi radi s svojim valom pokrili vso Slovenijo, kar seveda predstavlja večje stroške. Zaenkrat so v načrtu oddajniki na Boču, Trdinovem vrhu, Krvavcu in Tinjanu, vendar bi še vseeno ne prišli do Prekmurja, Koroške, dela Gorenske in Notranjske in severne Primorske. Zaenkrat nudi Ljubljancanom 64 ur tedensko programa.

ŠMARJE-SAP — Umor župnika je močno pretresel slovensko javnost lanskega aprila. Oba morilca in enega soudeleženca so potem prijeli in jim prisodili kazni, ki jih je sedaj Višje sodišče potrdilo: obema morilcema po petnajst let zapore, soudeležencem pa leto in pol.

UMRLI SO od 15. do 24. julija 1989:

LJUBLJANA — Zalka Klopčar roj. Vozlič, 90; dr. Zlatan Marin; Anton Jerančič, 56; Jožefa Teran roj. Omahen; Vunko Omeje st.; Marija Gale roj. Jaklič; inž. Vilko Krapež, 58; Viktor Koritnik, 90; Marija Papež; Peter Hariš, 90; Milena Pečan roj. Strajnar; Aleksandra Makovec; Marjan Pavčič, 56; Anton Globelnik; Edvard Gabrovšek, 92; Marija Možina roj. Lazar, 100; Jela Babšek roj. Logar; Frančiška Klemenčič roj. Lombard, 86; Cilka Rape roj. Jelenc; Vera Valenci; Ema Popovič roj. Dolenc; Janez Pibernik, 49; Marija Ovčak roj. Gramc, 85; Stane Trtnik; Ivan Hudoklin; Alojzij Goršič; Franc Jeglič; Marija Božič roj. Birtič; Mirko Brvar.

RAZNI KRAJI — Zora Gospodarič roj. Gustinčič, Sežana; Milan Omladič, Podkraj; Angela Barlič, 89, Zagorje ob Savi; Rudi Kalčič, Koper; Janez Vraničar, 80, Kranj; Franc Markelj, 84, Tržič; Stefan Kovač, Vavta vas; Pepi Kainz, Zalec; Albin Pavlin, Domžale; Karol Černe, Sostro; Franc Klemenec, Domžale; Pavla Šeškar roj. Smole, Pre-serje; Janko Novak, 79, Kamnik; Marija Rot roj. Strgar, 81, Šmarje-Sap; Ciril Ravbar, 90, Teharje; Ladislav Džuban, Maribor; Vinko Bolta st., Bizovik; Ivan Česnovar, Trbovlje; Alojz Kožar, Piran; Anton Petkovšek, Logatec; Ivana Komel roj. Košir, Bl. Dobrava.

REŠITEV KRIZANKE:

Vodoravno: 1. Povsod. 6. Prepir. 11. Obri. 12. Eno. 14. Niza. 15. Mre. 16. O-vele. 18. Kad. 19. IV. 20. Opečena. 22. Ki. 23. Sveta gora. 25. April. 27. Torek. 29. Modras. 31. Ramena. 32. Mia. 33. Ima. 35. Ana. 36. Set. 37. Slava. 39. Ako. 41. Et. 42. Vonjava. 44. In. 45. Mazilo. 46. Nesemo.

Navpično: 1. Pomivan. 2. Obrv. 3. Vre. 4. Si. 5. Devet. 6. Poleg. 7. En. 8. Pik. 9. Izak. 10. Radirka. 13. Nečak. 16. Opela. 17. Enota. 20. Ovira. 21. Aroma. 23. Srdit. 24. Arena. 26. Pometa. 28. Enakim. 30. Širno. 31. Planjava. 34. Maj. 35. Sem. 37. Kol. 38. Ave. 40. Ono. 42. Vi. 43. As.

in „Oj Triglav, moj dom“. Dve stvari so se takoj opazile: dobra priprava glasov in veliko vaj. Pokazali so, kaj se lahko doseže s pravilnim dihanjem in očitnim delom dirigenta. Vsak začetek in konec sta bila brezhibno dosežena. A manjkalo je obdelanih odtentkov; če bi se še to dobro izvedlo, bi prišlo do še lepšega izraza.

Dobro sta zaigrala tudi dva mladeniča: Andrej Grilj, kitara in Franci Samsa, harmonika. Zaigrala sta tri narodne: „Hišica pri cest“ stoji, „Pod goro“ in „Vesela koračnica“. Vse sta presenetila s svojim izvajanjem.

Kot zadnja točka prvega dela je bil nastop „Mladinskega“ zbora, sestavljenega s istimi, pevci, ki so pred tridesetimi leti nastopili ob desetletnici ustanovitve mladinskih organizacij. Ta zbor moških je zapel „Negro Joe“ in „Ob večerni uri“. Potem se jim je pridružil ženski zbor in skupaj so zapeli „Po zimi pa rožice ne cvet“ in „Dobro večer“. Nekako čudno se je spremenil duh dvorane. Neverjetno je, kakšno vzdušje se lahko doseže, če pesem živi v srce vseh pevcev in po tolikih letih pride zopet na dan. Res je čestitati vsem pevcem in tudi tistim, ki so na katerikoli način omogočili ta nastop.

Končno je bil skupni nastop vseh zborov. Zapeli so „Kje so tiste stezice“ in z velikim odobravanjem zaključili prvi del festivala.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti

Rojstvo: Rojena je bila Martina Kocmur, hčerka lic. Jaka in Adriane roj. Pereira González. Čestitamo!

Poroka: Poročila sta se v San Justu Fredi Bergant in Nežka Markovič. Za priče so bili nevestini in ženinovi starši: Mirko in Helena Bergant ter Jože in Tilka Markovič. Poročne obrede pa je opravil ženinov stric prof. France Bergant. Čestitamo!

San Luis

Ob priliki mednarodnega dneva folklorne, 22. avgusta, smo bili tudi Slovenci v San Luisu povabljeni, da pokažemo našo kulturo.

Zato smo pripravili štant, katerega si je zamislil in okrasil Božo Urbančič. Naslikal je velik Bled za ozadje, kot bi ga gledali skozi okno. Ravstavili smo več slovenskih okrasov ter razglednice, pokrajinskih knjig, kleklane prtičke, delo Mlinarjeve mame. Mize so bile pogrnjene s slovenskimi prti, na katerih je bilo pecivo, katere smo ponudili argentinski publiki, ki se je zelo zanimala za vse naše navade in kulturno bogastvo nasploh.

Zjutraj smo ob otvoritvi vseh narodnosti predstavili svoje zastave. Naš zastavonoša je bil Jožko Havelka. Kar 18 nas je bilo v slovenskih narodnih nošah, katere so vzbudile veliko zanimanja.

Po kosilu je dr. Marija Šušteršič pokazala avdiovizual in film slovenskih plesov.

Popoldne je predstavila našo skupnost prof. Majda Povše, nato smo zapeli venček slovenskih narodnih pesmi ter zaplesali najprej otroci Kunčičeve šole iz San Luisa, nato pa še starejši. Ob koncu smo med publiko vrgli nageljčke ter odplesali, da so vsi navzoči z navdušenjem ploskali. Razstava se je nadaljevala še naslednji dan.

Za nas je bil to čudovit praznik in srečanje družin, ki živimo v tej provinci, obenem pa poživitev slovenskega duha, saj smo vsi občutili, da kri le ni voda!

Joži Zupanc

Zopet smo preživeli lep sobotni večer. Prišel je med nas bivši predsednik Zedinjene Slovenije Lojze Rezelj s soprogo in nam podal vtise, ki jih je doživel ob obisku Slovenije. Med svojimi izvajanjmi je večkrat poudarjal, da so to osebni vtisi. Njegova izvajanja sta dopolnila še dva letošnja obiskovalca in sicer: Dominik Oblak kot letošnji štipendist

Sloškovne ustanove na Dunaju je med drugim opisal, kako se je slučajno srečal na izseljenškem pikniku z Jožetom Smoletom, mu celo čestital k prvemu delu njegovega govora, ni se pa strinjal z drugim delom, ker pač ne more razume kako mora biti njegov oče še vedno narodni izdajalec, če pa njegovi otroci, ki so rojeni v tujini, čutijo in govorijo perfektno slovensko... Drugi obiskovalec pa je bil inž. Janez Belič s soprogo in materjo Anico Groznik Beličevo. Ta nam je predvajal video film, ki ga je posnel na Žalah pri spominski proslavi ob lipi sprave. Baje je to edin dokument, posnet na traku. Na njej so recitirali in govorili pesniki in pisatelji ter tudi borci NOB. Iz govorov je bilo razvidno, da jih je do te proslave privedel humanitarni razlog, ker se hočejo uvrstiti med civilizirane ljudi, kateri priznavajo javen spomin mrtvim. To naj bi bila neka sprava le z mrtvimi... Najbolj občutene pa so bile izjave hčerke, ki govori svojemu očetu, kako so ga pričakovali in da se ga spominja kot dobrega, vernega ter vsem dobrohotečega očeta... Nerazumljivo pa je bilo za naše pojme dejstvo, da na tej proslavi ni bilo niti enega duhovnika iz Slovenije, ki bi zmolil vsaj en očenaš za naše mrtve...

Vsa ta dejstva in vsa dogajanja v Sloveniji po mnenju številnih navzočih lahko razumemo kot skromno slovensko pomlad, ki pa daleč zastaja za nekaterimi sosednjimi zasužnjenimi narodi.

č-e

NAŠ ISKREN POKLON

Luč, ki gori v mojem srcu, in te kliče, je ne slišiš... zakaj? Luč, ki je gorela v tvojem srcu, so ugasnili, zadušili... zakaj?

Slišim, kako pod drevjem molčiš o svojem trpljenju. Jaz se samo lahko spominjam, ti me samo lahko učiš.

Hoteli bi poslušati tvojo pesem: „Naprej, domobranec! Pojdi in hodi, kamor kaže življenje ti pot.“

Zakaj, zakaj ne bi govoril? In zakaj, zakaj ne bi zapel? Saj to je moj iskren poklon! Saj to je naš iskren poklon!

Mrtvim živim...

Marijan Indihar-Franci Grilj

20. Mladinski glasbeni večer

V soboto, 19. avgusta zvečer je bil v glavni dvorani Slovenske hiše vsakoletni Pevsko-glasbeni večer. Letos je bil še dvojno pomemben. Praznovali smo 40-letnico ustanovitve SDO-SFZ in 20-letnico teh večerov. Kljub slabemu vremenu se je zbralo mnogo rojakov iz vseh krajev, kar je dokaz, da nas slovenska pesem močno povezuje.

Zelo lepo scenografijo sta pripravila Andrej Golob in Jože Urbančič, razsvetljavo Bogdan Magister in o-zvočenje Janez Jereb.

Napovedovalca Andrejka Vombergar in Ivo Urbančič sta s svojo simpatijo pričela večer in vse navzoče pozdravila.

Prva točka večera je bil nastop mladinskega zbora iz San Martina pod vodstvom Janeza Mežnarja. To je že drugo leto, kar se predstavlja, in njegov napredek je zaznaven v vseh ozirih. Seveda z veliko požrtvovalnostjo vseh članov zbora! Zapeli so „Nobody knows“, „Il bianco e dolce signor“ in „Kako mi poje črni kos“. Zadnja pesem je bila še posebno doživeto zapeta, dokaz da je prihajala iz globine srca zbora in da so jo navzoči enako dojemali. V drugi pesmi bolj obdelane skladbe je dirigent dobro obvladal odtene, le poglobiti je še treba s tehnično obde-

lavo glasov, da pridejo do pravega izraza.

Za drugo točko nam je pianist Ivan Vombergar zelo dovršeno izvajal „Preludij in fuga št. 2 v C duru“ in „Rondó caprichoso“. Brez dvoma je bila „fuga“, ker je čas takorekoč izginil ob odličnem izvajanju obeh skladb.

Sledil je nastop pristavkega mladinskega zbora pod vodstvom Anke Savelli Gaserjeve. Zapeli so „Arroyito Serrano“, „Prišel ljubi je pod okno“ in „Set down, Servant“. Z globokim občutkom so zapeli vse tri, posebno še drugo pesem! Ga Anka odlično obvlada vse, kar se tiče odtentkov, in pevci tudi pozorno sledijo njenim znamenjem. To je mogoče le takrat, ko se resno vadi in so vsi ena sama enota.

Naslednja točka je bil nastop že vsem znanega pevca Luka Debeveca ob spremljavi Anke Gaserjeve na klavirju. Zelo dovršeno je zapel „My Lord, what a morning“, arijo Sorastra iz „Čarobne piščali“ in „Mojcej“. Dolga je pot pevca-solista, a upam, da bo na njegovo trdnost vztrajal, talenta mu ne manjka.

Potem je nastopil mladinski zbor iz San Justa pod vodstvom Andreja Selana. Zapeli so tri pesmi: „Potosino soy“, „Chacarera mendocina“

„Rada bi poletela“. Predstavili so svoje delo ob izvrstnem zvoku zelo strnjeni in enotni in celo z lastno skladbo. Vse tri pesmi so bile zelo dobro obdelane, kar ne bi bilo mogoče doseči brez napornih vaj. Končno so zaigrali še dve pesmi, a na žalost, izven vsega konteksta. Tako se je nekako čudno končal ta festival.

Če podrobno pregledamo drugi del sporeda, vidimo, da je bil precej zapleten.

Mnogi razlogi so bili v zraku: preveč decibelov, skupina razgrajajočih mladeničev v zgornjem delu dvorane, argentinski gosti na odru in njih neprimerno obnašanje itd. Verjetno je vsakega malo! Kot izgleda je to stara napaka pri festivalu, samo oblika je nekoliko drugačna. Kot se vidi, ta stvar še ni zadovoljivo rešena.

Težko je vključiti v tako kratkem času, toliko različne glasbe, in jo vsem prilagoditi. Vprašanje je, kakšen festival hočemo? Če hočemo vključiti rock, ne moremo govoriti o znižanju decibelov, ker to ne soglašajo s to muziko.

To je treba razjasniti enkrat za vselej! Ker zaradi teh organizacijskih pomanjkljivosti je že več naših slovenskih ansamblov in solistov nehala sodelovati pri festivalu. Nič čudnega ni, da je bilo zato brati kritike v časopisju: „to je razbijanje. (Nad. na 4. str.)

MALI OGLASI Z računalnikom po ustavi

POČITNICE

Oddam v najem v zimski sezoni kompletno stanovanje za 5 oseb v Villa Catedral. T. E. 0944-24978 (Bariloche).

ZOBOZDRAVNIKI

Viktor Leber - splošna odontologija, implantacije oseo-integrirane; sreda in petek od 14 do 18; Belgrano 3826 - 7. nadst. B - San Martín - T. E. 755-1353.

ARHITEKTI

Andrej Duh - načrti, gradnje in vodstvo del v mestu in okolici; nepremičninski posli - P. Moreno 991, 5. nadst. "C", Bariloche, T. E. 0944-20733.

TURIZEM

Potovanja, skupinske ekskurzije, letalske in pomorske vožnje poskrbi po ugodni ceni Marjeta Senk. - T. E. 762-2840.

ADVOKATI

dr. Vital Ašič - odvetnik - ponedeljek, sreda, petek od 17 do 19, Don Bosco 168 - San Isidro. T. E. 743-5985.

dr. Franc Knavs - odvetnik; ponedeljek, torek, petek od 16 do 20. Tucumán 1455 9. nadst. "E", Capital - T. E. 45-0320 in 46-7991.

ZA DOM

POHIŠTVO: za jedilnice, spalnice, dnevne sobe, moderno in angleški stil. Tine Kovačič. - T. E. 765-1682.

REDECORA - celotna oprema stanovanj: blago za naslanjače, odeje, zavese, tapete, preproge. - Bolívar 224, Ramos Mejía - T. E. 654-0352.

Garden Pools - konstrukcije bazenov - filtri - avtomatično zalivanje - Andrej Marolt, Martínez de Hoz 211, San Miguel - T. E. 664-4374.

Alpe Hogar - Stane Mehle - vse za vaš dom - L. Vernet 4225 - 1826 Rem. de Escalada - T. E. 248-4021.

TRGOVINA

Delikatesa Franc Vester - Gana 119 - Capital - (1 kvadra severno od postaje Liniers).

SANITARNE NAPRAVE

Sanitarne in plinske naprave - privatne - trgovske - industrijske - odobritev načrtov - Andrej Marolt, Avellaneda 216, San Miguel - T. E. 664-1656.

GOSPODARSTVO

Zavarovanja M. in H. Lohoda - Sarmiento 385, 1. nadst., pis. 10 - Buenos Aires - od 11 do 18.30 - T. E. 325-2127.

Kreditna zadruga SLOGA - Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574/654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Mutual SLOGA - Bmé. Mitre 97, 1704 Ramos Mejía - T. E. 658-6574, 654-6438. Od ponedeljka do petka od 10. do 19. ure.

Cena največ štirih vrstic \$ 150.- za enkratno objavo, za vsak mesec - 4 številke - \$ 500.-

(Nad. s 3. str.)

20. PEVSKO GLASBENI VEČER

kabaretna muzika, preveč decibelov", itd., brez kakih bolj resnih opisov te glasbe! Če nočemo rock glasbe, ne vabimo rock skupine!

To bo dobro za vse, posebno pa za festival sam: Jasna pravila!!

Brez dvoma, da vsi, ki sodelujejo pri organizaciji tega festivala, žrtvujejo svoje delo, svoj čas, z vsem dobrim namenom. In če je ta festival že 20 let med nami, je osebnost zasluga teh, ki se trudijo leto za letom. Te vrstice so napisane z namenom, da bi bil njihov trud še bolj cenjen.

Po drugi strani je ljubezen do naše skupni med nami vedno živa in za to so nam dokaz predvsem pevski zbori. Leto za letom nam prijetno predstavijo svoje delo! Leto za letom vidimo kako napredujejo! In to ni tako enostavno! Mnogo truda in mnogo časa rabijo vsi pevci in predvsem dirigenti, da lahko pridejo do takega uspeha. Tehnično več ali manj; največje veselje je v tem, da gre pesem iz srca do srca, in to se je zgodilo pri vseh zborih. Močen aplavz je temu dokaz! Lepo bi bilo, ko bi prihodnje leto lahko vsak krajevni dom predstavil svoj mladinski zbor.

Končno, skušam samo poudariti uspehe in pomanjkljivosti z enim anim namenom; prispevati k izpopolnjevanju pesmi in glasbe.

Vsem, ki so kakorkoli sodelovali pri uredništvu tega festivala iskrene čestitke in zahvala!

Miha Klemen

Iz Demokracije, neodvisnega lista v Sloveniji, z dne 12. julija posnemamo nekaj zanimivih podatkov o pogostnosti besed, ki so v danes veljavni ustavi SRS iz leta 1974. V 25 minutah je računalnik pokazal naslednjo sliko:

Najpogostnejša beseda je veznik „in“ - 3323 krat.

A takoj za njim pride beseda „delo“ in njene izpeljanke, 1580 krat. Zato ni čudno, da tudi nova Temeljna listina SZDL tako visoko ceni „vladavino dela“!

Tretja beseda oziroma bazični koren raznih izpeljank je „skup“ 1439 krat - (skupaj, skupnost, skupščina); za njo pa „organ“ (organizacija) s 1227 pojavi.

Nato pa slede: republika (710); samoupravljanje, združeno, zakon, socializem, družbeno, pravica...

Da dobimo „pravilno“ sliko pa dodajmo še nekatere besede, ki nastopajo precej daleč v lestvici:

marksizem - 1 krat, leninizem - nikoli; komunizem - 1 krat, in Zveza komunistov - reci in piši le 8 krat. Satirični komentar Demokracije: gre verjetno za marginalno organizacijo brez kakršnegakoli vpliva pri odločanju o političnih zadevah!

In še to: kateri izrazi pa so na repu teh 45.361 besed, ki jih lahko najdemo v ustavi:

izobrazba (6); humanizem (4); etika (3); ženske (2); živali (2); orožje (2). Čisto na koncu po enkrat pa so: blaginja, človečnost, standard, duhovnik, resnica, poslanec, domovina in knjiga!

In še nekaj zanimivih skovank, ob katerih si lahko bralec zlomi jezik in glavo:

„socialistični internacionalizem“; „socialistični patriotizem“; „samopravni demokratizem“ ter „preraščanje zgodovinsko pogojenih družbenoekonomskih neenakosti“.

Na tej in taki ustavi pač stoji naša Slovenija!

Slovenska kulturna akcija

9. kulturni večer

Predstavitve knjige:

France Pernišek

ZGODOVINA SLOVENSKEGA ORLA

z okvirnim predavanjem Rudolfa Smersuja

V soboto, 7. oktobra ob 20 v Slovenski hiši.

SLOMSKOV KROZEK vabi na srečanje

petek, 6. oktobra, ob 20.30 uri

V SLOMSKOVEM DOMU

„Slomšek, učenik za vse čase“

Govori pisatelj Zorko Simčič

Vsi prisrčno vabljeni!

V NEDELJO, 1. OKTOBRA OB 15.30

TRADICIONALNA VELE

TOMBOLA

SLOVENSKEGA DOMA V SAN MARTINU

300 lepih in praktičnih dobitkov

OTMAR MAUSER

Nadškof Ambrožič pod napadi

V „Magazinu“, sobotni prilogi torontskega dnevnika „The Toronto Star“ dne 28. julija 1989, je bil objavljen daljši članek pod naslovom „A Cardinal for conservatives“ izpod peresa neke Judy Steed, v katerem zelo negativno in poniževalno piše in prikazuje nadškofa Ambrožiča ter z raznimi citati iz izjav njegovih kritikov vzbuja pomisleke o papeževi modrosti, ker je Alojzija Steed nadškofa izbral za naslednika emmettu Carterju, ki bo v kratkem stopil v pokoj.

Že na naslovni strani Magazina s karikaturjo dr. Ambrožiča in potem z uvodom v svoj članek skuša Judy Steed nadškofa prikazati kot avtokrata in reakcionarja, ko pravi: „V Jugoslaviji rojen nadškof Ambrožič bo naslednji, ki bo vodil katoliške Cerkev v Torontu. On predstavlja avtokratsko in reakcionarno gledanje, ki je zavladalo v Vatikanu.“ Potem pa nadaljuje: „Strah in preplah v torontski nadškofiji: Za zaprtimi vrati se odigrava dramatičen boj v najbogatejši katoliški skupnosti na svetu. Središče tega konflikta je plemična osebnost nadškofa Alojzija Ambrožiča, moža, ki po besedah vernega katoliškega učitelja „hoče vrniti Cerkev v stari vek.“

Nadškof Alojzij Ambrožič je bil maja 1986 od papeža imenovan za

nadškofa-koadjutorja s pravico nasledstva. To je med „progresivnimi“ cerkvenimi voditelji povzročilo „potesne sunke“, kot je zapisala Judy Steed, zlasti še, ker je baje papež ignoriral listo z imeni treh kandidatov, ki mu jih je poslala konferenca kanadskih škofov in na kateri ni bilo Ambrožičevega imena. Med kanadskimi „teologi osvoboditve“ je to seveda povzročilo ogorčenje, med katoliškimi levičarji pa izzvalo napade na Ambrožiča in celo na papeža. Ne vem, če se bodo bralci spomnili, da sem o sličnih napadih na Ambrožiča svoj čas že pisal (takrat je bil imenovan za pomožnega škofa). Zdaj se je to ponovilo, samo še v širši in v še bolj podli obliki.

Pisateljica se trudi, da bi z analizo Ambrožičevega ozadja dokazala, zakaj je Ambrožič „reakcionar“ (s tem nazivom so komunisti označevali svoje nasprotnike) in ne hodi v korak s „progresivno severno-ameriško“ Cerkvijo. Med drugim piše:

„Ambrožičev hitri vzpon je znak osebnega odobravanja poljskega papeža: oba moža imata veliko skupnega. Ob koncu druge svetovne vojne je Ambrožičeva družina - Slovenci iz Jugoslavije - bežala v Avstrijo, ko je v njihovi domovini zavlada komunizem. Begunsko življenje so 3 leta prenašali v begunškem

SOBOTA, 30. septembra:

Pevski zbor Gallus - 40-letnica s slavnostnim koncertom v dvorani Slovenske hiše ob 20.30.

V Misijonskem zavodu v Slovenski vasi ob 16. uri srečanje bivših gojencev. II. skupni sestanek mladcev in mladenk Velikega Buenos Airesa v Slomškovevemu domu.

NEDELJA, 1. oktobra:

Obletnica pri svetgorški Kraljici ob 16: pete liturgije, slovesna maša in Linhartova veseloligra Županova Micka. V Slomškovevemu domu po sv. maši predavanje dr. Mihe Starihe „Razni pogledi na stres“.

Veletombola Slovenskega doma v San Martinu.

Mladinska sv. maša ob 9.30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj, nato pa sestanek SDO in SFZ s pripovedovanjem Dominika Oblaka o vtisih ob obisku matične in zamejske Slovenije.

Sestanek odseka Zveze slov. mater in žena v Našem domu v San Justu po slovenski maši s predavanjem ge. Pavline Dobovškove.

SREDA, 4. oktobra:

Zveza slovenskih mater in žena, ob 17 predavanje Tineta Debeljaka ml. - Razmerna v Sloveniji.

PETEK, 6. oktobra:

V Slomškovevemu domu ob 20.30 govori pisatelj Zorko Simčič o temi: „Slomšek, učenik za vse čase“.

SOBOTA, 7. oktobra:

Redni pouk Slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski hiši ob 15. uri.

21. OKTOBRA 1989

Koncert

40-letnica pevskega zbora Slovenskega doma v San Martinu

NAŠ DOM

SAN JUSTO

8. oktobra 1989

33. OBLETNICA

- 8.00: v stolnici slovesna sv. maša (delegat dr. Alojzij Stare) za žive in rajne člane. Pel bo mladinski zbor (dirigent Andrej Selan)
- 9.00: dviganje zastav in akademija
- 13.00: skupno kosilo
- 15.00: športna tekmovanja
- 17.30: začetek kulturnega programa:

- pozdrav predsednice N. D. ge. Pavle Lipušček
- slavnostni govor: dr. Julij Savelli
- veseloligra v treh dejanjih:

Fran Lipah

Glavni dobitek

režija - Frido Beznik
scena - Tone Oblak

Prosta zabava

Igra orkester "HRAST"

taborišču, dokler niso l. 1948 emigrirali v Toronto, ko je bil Ambrožič star 18 let.

Dozorel je v torontski slovenski skupnosti, izven področja dominantne angleške ustanovne družbe, vzgojen v strastnem protikomunizmu v času, ko so bili katoličani manjšina v strogo protestantskem mestu. Duhovniške študije je naredil v sementišču sv. Avgušтина in bil l. 1955 posvečen v duhovnika. Na župnijah je deloval samo dve leti, potem pa je kot profesor poučeval semeniščnike in napredoval po lestvici hierarhije.

Na drugem mestu pa Judy Steed primerja nadškofa Ambrožiča s kardinalom Carterjem: „Kardinala Carterja montrealsko-irske korenine nenkrat izgledajo nam bolj sorodne kot pa Ambrožičevo zatirano in vzhodno-evropsko ozadje. Tu je občutek, da je Carter razledan kardinal, ker razume prilagoditve, ki jih severni Amerikanci delajo s svojo religijo; katoličani končno tudi težijo po rabi protislovesnih sredstev in trpijo razporeke v domala isti meri kot ostali prebivalci.

Ambrožič po drugi strani pa je strog moralist, ki odkrito zavrača severnoameriški materializem in duhovno praznoto. Carter je igral tenis z vodilnimi industrialci, Ambrožič je bolj pripravljen dajati jim lekcije.

Carter je premeten politik, ki ima zaslugo, da je od prejšnjega ontarijskega predsednika vlade Billa Davisa izsilil financiranje katoliških šol l. 1984 in ustvaril največji - državno financiran - katoliški šolski

sistem v Severni Ameriki.

Ambrožič ni razvil Carterju podobnih ostroumnih spretnosti. Ta nadškof je gledan kot trd, avtokratski, izzivaleh trdolinaj, ki zna s svojim nastopom na dolgo roko zadobiti Cerkev novih sovražnikov. Njegovi oboževalci smatrajo njegov tradicionalizem „preroški“, dočim ga njegovi kritiki postavljajo nazaj v čas prvega Vatikanskega koncila pred 100 leti.

Judy Steed pa svoj članek gradi predvsem na izjavah „vernega“ katoliškega učitelja Teda Schmidta, ki ga večkrat citira, ki si je vzel za „poslanstvo“, da meče polena pod noge novoimenovanemu nasledniku kardinala Carterja. On je bil tudi najglasnejši, ko je bil Ambrožič imenovan za pomožnega škofa. Naj iz članka povzamem nekaj njegovih izjav:

„Celoten konflikt se suče okoli vizije Cerkev. Jezus je križani prerok, ki ni dočakal svojega 34 rojstnega dneva, ker je preje umrl zaradi svoje vizije. Učenje Jezusovo pomeni učiti popolno preobnovo sveta. Zajeti moramo siromašne, končati oboževalno tekmo, ustaviti uničevanje našega planeta, pomagati ljudem, ki se bore proti vojaškimi režimom... Zapadne kapitalistične tradicije cenijo bogastvo, oblast, privilegije. Mi se ne moremo strinjati s takim sistemom.“ O sebi pa pove: „Vse budne ure preživim v katoliških institucijah. Ne želim biti smatran za nezvestega katoličana ali za levičarskega bedaka. Smatram se za resničnega konservativca, podprtega po duhu Jezusa Kristusa.“